

PRZEWODNICZĄCY SEJMIKU
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

MARSZAŁEK
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Gdańsk, 18 lipca 2018 roku

**Panie i Panowie
Starostowie, Burmistrzowie i Wójtowie
Przedstawiciele Samorządów Lokalnych
Przedsiębiorcy i Instytucje
Mieszkańcy Województwa Pomorskiego**

Szanowni Państwo,

Z potrzeby serc i sumień mieszkańców województw pomorskiego i kujawsko-pomorskiego zrodziła się inicjatywa upamiętniająca los zamordowanych mieszkańców ziem pomorskich. Zawiązał się społeczny komitet budowy pomnika ofiar antypolskiej akcji eksterminacyjnej, przeprowadzonej przez Niemców na Pomorzu jesienią 1939 roku. Pomnik stanie w Toruniu na skwerze przy ul. Uniwersyteckiej. W komitecie budowy zasiadają samorządowcy, działacze społeczni, przedstawiciele kościołów i organizacji religijnych, przedstawiciele administracji rządowej oraz reprezentanci organizacji harcerskich i regionalistycznych województw kujawsko-pomorskiego i pomorskiego.

W Urzędzie Marszałkowskim Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu 3 kwietnia 2018 roku odbyło się pierwsze posiedzenie prezydium komitetu. Budowę obelisku Pamięci Ofiar Zbrodni Pomorskiej 1939 poparły w uchwałach: Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Sejmik Województwa Pomorskiego oraz Rada Miasta Torunia. Ideę wspiera też Instytut Pamięci Narodowej – instytucja, która w myśl znowelizowanych przepisów przejęła kompetencje Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa i sprawuje nadzór merytoryczny nad tą tematyką.

Samorząd województwa pomorskiego, w porozumieniu z Sejmikiem Województwa Kujawsko-Pomorskiego, uznał za swój obowiązek kultywowanie pamięci historycznej wobec ofiar polskiej ludności cywilnej poniesionych w ramach akcji „odpolszczenia” (Entpolonisierung), którą przeprowadzono pod nadzorem SS przez Selbstschutz Westpreussen. Była to organizacja miejscowych Niemców, działających po napaści III Rzeszy na Polskę w 1939 roku. Masowe rozstrzeliwania przeprowadzono w co najmniej

359 miejscowościach w całej Polsce, podzielonej przez okupanta na okręgi. Egzekucje pochłonęły życie 10 000 osób w Okręgu Rzeszy Kraju Warty, 1500 osób w Prowincji Górny Śląsk, 1000 osób w Rejencji Ciechanowskiej oraz 5000 osób w Generalnym Gubernatorstwie. Jednakże do największych liczebnie zbrodni na terenie okupowanej Polski doszło w granicach przedwojennego województwa pomorskiego ze stolicą w Toruniu. W zwirowiskach, lasach i dołach śmierci już w pierwszych tygodniach II wojny światowej hitlerowcy zamordowali około 30 000 obywateli II Rzeczypospolitej, w tym kobiet i dzieci. Dokonana przez Niemców eksterminacja elity ludności polskiej na Pomorzu w 1939 roku nie miała równej pod względem skali i okrucieństwa w innych regionach przedwojennej Rzeczypospolitej. Należy przypomnieć, że wśród ofiar było wiele osób zasłużonych w latach 1918–1920 w działaniach na rzecz powrotu Pomorza do odradzającej się Polski, a potem budowania w regionie instytucji państwowych i samorządowych.

W bieżącym roku obchodzimy jubileusz 100-lecia odzyskania niepodległości przez Polskę. Można zatem przyjąć, że budowa pomnika Ofiar Zbrodni Pomorskiej 1939 roku jest nie tylko upamiętnieniem ofiary poniesionej dla kraju, ale także wyrazem szacunku dla ich zaangażowania w odbudowę Ojczyzny. Samorząd Województwa Pomorskiego z uznaniem podchodzi do tej inicjatywy. Warto podkreślić, że lokalizacja pomnika w Toruniu, przedwojennej stolicy województwa pomorskiego, powinna znaleźć zrozumienie także wśród samorządów i środowisk naukowych współczesnego województwa pomorskiego. Jednym z podstawowych założeń jest skupienie wokół tego projektu jak najszerszej grupy osób, które, poprzez bezpośrednie lub pośrednie zaangażowanie w proces powstawania pomnika, stałyby się kustoszami pamięci o ofiarach zbrodniczej hitlerowskiej Selbstschutz Westpreussen.

Informujemy, że w celu uzyskania środków finansowych na budowę pomnika wystąpiliśmy o wsparcie do szeregu podmiotów publicznych i prywatnych. Pragniemy włączyć w realizację tego przedsięwzięcia jak największą część społeczności lokalnych i odwołujemy się do ich pamięci. Prosimy zatem o przekazanie informacji o podjętej inicjatywie członkom społeczności lokalnych, środowiskom branżowym i jednostkom współpracującym.

Zwracamy się do Państwa z apelem o wsparcie finansowe wspomnianej inicjatywy, jednocześnie informując, że województwo kujawsko-pomorskie przystąpiło do oficjalnie rozpoczętej zbiórki publicznej z przeznaczeniem na budowę pomnika Ofiar Zbrodni

Pomorskiej 1939 w Toruniu. Deklarowana pomoc finansowa pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego powinna następować w formie dotacji celowej.

W przypadku osób fizycznych lub prawnych wsparcia można udzielić, wpłacając środki na konto „budowy pomnika”:

PKO BP S.A. 53 1440 1215 0000 0000 0390 9255

(zwolnione z opłaty przy wpłacie w oddziałach banku oraz agencjach PKO)

Osobą do kontaktu w tej sprawie jest pani Beata Sawińska, dyrektor Gabinetu Marszałka w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu, tel. 56 62 18 490, adres poczty elektronicznej: gm.sekretariat@kujawsko-pomorskie.pl.

Odślonięcie pomnika Ofiar Zbrodni Pomorskiej 1939 roku planowane jest na początku października br.

Więcej informacji na temat budowy pomnika można znaleźć także na stronie internetowej: <https://www.kujawsko-pomorskie.pl/informacje-prasowe/32321-pamieci-ofiar-zbrodni-pomorskiej-1939>

W załączeniu proponowana treść upamiętnienia Ofiar Zbrodni Pomorskiej 1939 roku wraz z wykazem miejsc kaźni z terenu obecnego województwa pomorskiego i kujawsko-pomorskiego.

Przewodniczący Sejmiku
Województwa Pomorskiego

Jan Kleinsmidt

Marszałek
Województwa Pomorskiego

Mieczysław Struk